

Kogemused arstiabi osutamisel Eestis ja välismaal: sarnasused ja erinevused patsientides ja nende tervisekäitumises

Katrin Kabur
2013

Ei ole olemas halba patsienti,

on inimene, kellel on tervisemure ja kes otsib sellele lahendust enda meelest parimal viisil, oma teadmistest lähtuvalt

Terviseteadlikkus ja tervisekäitumine

Pidev stress- tööl, koolis, kodus...

Vähene füüsiline koormus

Ebatervislik ja ebaregulaarne toitumine

Vähene puhkus

Alkohol, tubakas, muud mõnuained

**Kõik teavad, kõik on kuulnud, kõik on kogunud-
kuidas edasi?**

Terviseteadlikkus ja tervisekäitumine

Terviseteadlikkus järjest paraneb:

- * huvilisele on info kättesaadav
- * sage teema meedias
- * info üleküllus?
- * kontrollimatu info

Terviseteadlikkus ja tervisekäitumine

- * www.terviseinfo.ee
- * www.haigekassa.ee/kindlustatule/juhendid
- * www.terveyskirjasto.fi

Terviseteadlikkus ja tervisekäitumine

Terviseteadlikkus ja tervisekäitumine

*Info väärtustamine

Kui paljud väärt soovitusel reaalselt igapäevaelus rakendust leiavad?

*Kui oma teadmistest jääb väheks

Arsti juurde?

Patsiendi liikumine meditsiinisüsteemis

Arstiabi korraldus

Reaalne pilt erinevate tasandite ülesannetest ja võimalustest

- * Soome patsient teab, kuidas süsteem toimib
- * Eesti patsient loodab, et süsteem toimib nii, nagu talle mugav on

Kättesaadavus

- * Eesti: ägeda haigusega samal päeval, muu murega 5 päeva jooksul, tervisetõend 15 päeva jooksul
- * Soome: ägeda haigusega samal päeval õe vastuvõtule, kes olukorda hindab ja edasise plaani teeb

Kroonilise haigusega, tervisetõendiga on reaalne ka kuni 6 kuu pikkune ooteaeg

Kättesaadavus

- * *Mida tähendab äge haigus?*
- * *Millised reeglid soodustavad õpitud abitust?*
- * *Millised reeglid räägivad piiratud ressursi tingimustes töökvaliteedi poolt?*

"Doktor, ma soovin tervist kontrollida!"

- * Objektiivsel uurimisel ja nõustamisel pole sageli patsiendi silmis väärtust? Miks?

"Mitte midagi ei tehtud, ainult vererõhku mõõdeti!"

- * Eesti patsient on analüüside ja uuringute usku

"Tahan ikkagi kõiki võimalikke analüüse ka kontrollida!"

Arsti dilemma

- * suhte säilitamine patsiendiga

VS

- * tegevuste tõenduspõhisus

- * kulud

" Mina maksan sotsiaalmaksu ja mul on õigus saada..."

Usalduse ja austuse puudumine?

- * Miks Eesti patsient tunneb vajadust ise oma ettekujutuse järgi teenust korraldada?

"Lähen arsti juurde ja lasen need analüüsid teha!"

- meditsiinitöötajal aeg kriitiliselt peeglisse vaadata?
- vastakas, poolik või kontrollimatu terviseinfo

- * "*Meditsiinishopping*" Soomes riiklikus süsteemis **EI** toimi

Kui kuidagi ei saa, siis...

* *"Tahan spetsialisti juurde!"*

- erinev saatekirjasüsteem välistab juba eos meditsiiniliselt mittepõhjendatud visiidid

* *"Lähen EMO-sse ja seal saab kohe kõik uuringud tehtud!"*

- järjekindel patsientide triaaž- hea algus praegu juba tehtud

Kui on vaja rohtu võtta- Eesti

- * *"Tablette ma küll võtma ei hakka!"*
- * *"Tahaks midagi looduslikku!"*
- * *"Teie olete arst, Teie peate teadma, milliseid ravimeid ma kasutan!"*

Kes vastutab?

Kui on vaja rohtu võtta- Soome

- * Ravimileht koos selgitustega on elementaarne, see on kogu aeg kaasas
- * Loodustoodete ja toidulisandite soovitamist arsti poolt ei loeta heaks tooniks
- * Hea koostöö apteekritega- helista ja küsi
"Oi kui mürgist rohtu Teile kirjutatud on, ma küll ei julgeks seda võtta!"

Ei ole olemas halba patsienti

- * ... ei Eestis ega Soomes, on inimene, kellel on tervisemure, mis vajab lahendamist mõlema osapoole koostöös
- * Et tervisekäitumine oleks efektiivne piiratud ressursi tingimustes, on vaja vältida ebamäärast infot ja anda selgeid sõnumeid

Ei ole olemas halba patsienti

- * Patsient peab teadma, et ressursid on piiratud ja otsuse, kuidas seda kasutada, teeb lõpuks ikkagi professionaal
- * Patsient peab teadma, kuidas süsteem toimib
- * Sõnum patsiendile peab süsteemi erinevatel tasanditel olema ühtne

Ei ole olemas halba patsienti

